

5. 1. ČESKÝ JAZYK

5.1.1. Charakteristika předmětu

A. Obsahové vymezení:

Předmět Český jazyk a literatura realizuje vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura ze vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace dle RVP ZV. Obsah předmětu je rozdělen do tří složek, které se vzájemně prolínají:

- Komunikační a slohová výchova
- Jazyková výchova
- Literární výchova

V Komunikační a slohové výchově je hlavním cílem rozvíjení komunikačních schopností žáků, jejich tvořivosti a fantazie.

V Jazykové výchově žáci získávají schopnost vyjadřovat se spisovným jazykem správně, výstižně a pohotově v projevech ústních i písemných tak, jak je to přiměřené jejich věku. Získávají také přehled o dalších formách a podobách jazyka.

Literární výchova má výraznou esteticko-výchovnou funkci. Žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, jsou vedeni k formulování vlastních názorů o přečteném díle. Žáci získávají základní přehled o vývoji české a světové literatury, učí se vnímat texty v historických, obecně kulturních i obsahových souvislostech. Hlavním cílem je humanizace žákovy osobnosti, rozvíjení jeho citů, pochopení mezilidských vztahů, rozpoznání dobra a zla, rozvoj estetického cítění, rozpoznání literárních a kulturních hodnot, podněcování žáků k četbě, návštěvě kulturních akcí (besed, filmových a divadelních představení, knihoven). Interpretace vybraných literárních děl přispívá k utváření názorů, postojů, zájmů, vkusu a mravního profilu žáka a celkově rozvíjí jeho duchovní život.

B. Časové vymezení:

Ročník	Prima	Sekunda	Tercie	Kvarta
Hodinová dotace	4	4	4	4

C. Organizační vymezení:

Výuka vyučovaného předmětu probíhá převážně v kmenových třídách, někdy v učebně informatiky, protože chceme využívat všech dostupných výukových programů. Snažíme se pracovat také v terénu, (odborné exkurze, pobočky městské knihovny, při Komunikační a slohové výchově okolí školy).

K dispozici máme multimediální techniku (PC, DVD, video, Tv, zpětný projektor, dataprojektor, internet).

Žáci jsou vedeni k návštěvě literárních besed, přednášek, festivalů, koncertů, divadelních a filmových představení, vyučující se snaží žáky motivovat také ke sledování kulturních pořadů rozhlasových a televizních stanic a kulturních rubrik v tisku.

V hodinách se využívá především výklad, řízený rozhovor, poslech, četba, interpretace textu, slohové práce, individuální a skupinová práce žáků. Součástí výuky jsou aktuální návštěvy divadelních a filmových představení, besed, přednášek, případně také exkurze a tematické zájezdy.

Mimo vyučovací hodiny realizujeme pro žáky olympiádu z českého jazyka, recitační, literární a stylistické soutěže podle aktuálních nabídek, snažíme se spolupracovat na projektech i v mezipředmětových propojeních.

Do vyučovacího předmětu Český jazyk a literatura jsou zařazena průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Environmentální výchova a Mediální výchova.

5. 1. 2. Výchové a vzdělávací strategie:

Aby si žáci osvojovali klíčové kompetence používají učitelé následující společné postupy, metody a formy práce:

Kompetence k učení:

Učitel:

- používá vhodné učební pomůcky (učebnice, pracovní texty, slovníky, jazykové příručky, encyklopedie) a audiovizuální techniku
- klade důraz na pozitivní motivaci žáka
- zadává žákům práce s textem s cílem analyzovat jej po stránce obsahové, jazykové i slohové
- podněcuje žáky k samostatné práci se slovníky, příručkami, encyklopediemi, knihovními katalogy tak, aby v nich nejen vyhledávali potřebné informace, ale ty potom také dále zpracovávali (třídili, dávali do souvislostí, porovnávali je s jinými informacemi) a využívali v různých předmětech
- vede žáky k tomu, aby při vypracovávání referátů, zápisů do čtenářských deníků a seminárních prací správně citovali a dokládali původ informací, aby se nebáli uvést vlastní názor a uměli ho zdůvodnit
- pracuje neustále na zdokonalení žákovy dovednosti autokorekce chyb
- vede žáky k využívání školní i městské knihovny, povzbuzuje je ke sledování zajímavých pořadů, čtení tisku, návštěvě kulturních akcí

Kompetence k řešení problémů:

Učitel:

- vytváří problémové situace, které žák analyzuje a navrhuje různé způsoby jejich řešení, napomáhá mu hledat další možnosti řešení
- zadává úkoly, při kterých mohou žáci využívat vlastních zkušeností a vlastního úsudku
- prostřednictvím diskusí, anket, průzkumů vytváří pro žáky dostatek prostoru ke zjišťování pravdivosti vyslovaných teorií a hypotéz
- směřuje žáky k systematickému sledování reakcí a chování lidí v různých situacích v reálném životě a k porovnávání s jejich zobrazením uměleckým
- vytváří dostatečný prostor k vyjádření vlastních myšlenek ústní i písemnou formou
- vede žáky k tomu, aby se při práci s informacemi kriticky pokoušeli posuzovat obsah, kvalitu a věrohodnost informací
- učí je, že ne každý zdroj informací je stejně kvalitní a má stejnou informační hodnotu

- zadává žákům problémové úkoly v jazykové, stylistické i literární výuce a vede je následně k porovnávání řešení, ústní prezentaci výsledků a závěrů
- klade důraz na mezipředmětové vztahy

Kompetence komunikativní:

Učitel:

- vhodnými příklady a úkoly učí žáky klást jasné a srozumitelné dotazy, uvádět argumenty a protiargumenty
- připravuje takové úkoly, při jejichž řešení využívá žák moderní komunikační prostředky (počítačové aplikace, mobil, internet)
- zařazuje řečnická cvičení i vypracovávání slohových prací na dané téma
- učí žáky jasnému, srozumitelnému, věcnému, pokud možno logickému a kultivovanému vyjádření svých myšlenek, názorů a postojů jak v ústním, tak v písemném projevu
- ve spolupráci se žáky usiluje o to, aby v hodinách Českého jazyka a literatury byla vytvářena atmosféra pro konstruktivní diskusi všech zúčastněných, pro svobodné vyjadřování myšlenek, názorů a jejich obhajobu, ale také pro věcné oponování ostatním

Kompetence sociální a personální:

Učitel:

- uplatňuje individuální přístup jak k žákům talentovaným, tak k žákům s poruchami učení
- posiluje sebedůvěru žáka, jeho samostatný rozvoj a touhu dále se vzdělávat
- neponižuje žáka za nesprávnou odpověď a nedovolí jeho ponižování ani ze strany ostatních žáků
- vnáší do procesu výuky přátelskou atmosféru
- zařazuje podle možností práci ve skupině a klade důraz na vytvoření pravidel práce v týmu i jejich respektování samotnými žáky
- vytváří modelové situace, kterými žáci získávají dovednost vzájemně se poslouchat a naslouchat si
- vede žáky k sebehodnocení a sebereflexi
- snaží se vhodnými úkoly, prací v terénu a exkurzemi prohlubovat mezilidské vztahy, soudržnost kolektivu, vědomí sounáležitosti
- svým příkladem „respektující“ komunikace a jednání s žáky i kolegy dává žákům vzor pro jejich jednání a vystupování
- nezdůrazňuje své schopnosti a „neomylnost“, umí přiznat chybu

Kompetence občanské:

Učitel:

- podporuje u žáků projevy pozitivních postojů k uměleckým dílům, k ochraně kulturního dědictví a našich tradic
- systematickou kontrolou plnění zadaných úkolů učí žáky odpovědnosti za vlastní práci
- respektuje věkové, intelektové, sociální a etnické zvláštnosti žáků
- vede žáky k toleranci vůči pluralitě názorů, uznávaným hodnotám, náboženským a filozofickým systémům a kulturním odlišnostem, učí je odmítat agresi a manipulaci jako prostředek mezilidských vztahů
- aktivně zapojuje žáky do kulturních a charitativních akcí
- vhodnými ukázkami textů a nahrávek motivuje žáky k úvahám o různých způsobech mezilidské a společenské komunikace
- vede žáky ke sledování kulturní a společenské situace u nás i v zahraničí a vytváří příležitosti k diskusi či komentování
- vytváří dostatek příležitostí k získání praktických zkušeností a postojů v oblasti ochrany kulturních a duchovních hodnot (exkurze, besedy, návštěva divadelních a filmových představení s následným rozbořením)

Kompetence pracovní:

Učitel:

- snaží se spolu se žáky vytvářet estetické pracovní prostředí
- zapojuje žáky do činností souvisejících se školním časopisem, almanachem „Kdo je kdo“, vede je k účasti na olympiádě z českého jazyka a různých jiných literárních, jazykových a stylistických soutěžích
- učí je systematickosti v práci, zodpovědnosti za odevzdané úkoly, úctě k práci jiných
- podporuje skupinovou práci, při které každý s žáků odpovídá jak za svůj díl práce, tak za celkovou práci skupiny
- pochválí každou snahu, ocení vlastní aktivitu, naslouchá svým žákům
- učí je, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy spojena s pracovní činností člověka
- vede je k potřebné sebedůvěře, k novým postojům ve vztahu k učení, práci člověka, k životnímu prostředí
- snaží se je motivovat k práci na vlastním sebezdokonalování, touze po poznání, získávání nových poznatků a dovedností

ČESKÝ JAZYK (JAZYKOVÁ, LITERÁRNÍ A KOMUNIKAČNÍ VÝCHOVA)

Očekávaný výstup RVP (žák)	Školní výstup (žák)	Učivo	Mezipředmětové vztahy
Žák samostatně pracuje se základními kodifikačními příručkami a slovníky.	Žák prakticky využívá jazykovědných příruček, dovede popsat jejich strukturu.	Základní kodifikační příručky a slovníky (Pravidla českého pravopisu, Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost, Stručná mluvnice češtiny, Slovník cizích slov aj.)	
Žák rozlišuje spisovný jazyk, obecnou češtinu a nářečí, zdůvodní mnohvrstevnatost jazyka.	Žák v textu rozpozná podobu jazyka spisovného a nespisovného, na příkladu uvede znaky obecné češtiny.	Rozvrstvení národního jazyka (vrstvy spisovného jazyka - knižní, hovorová, neutrální, nespisovné útvary - nadnářečí a nářečí, slang, argot)	
Žák třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a náležitě jich používá v komunikační situaci.	Žák tvoří správné tvary slov a používá jich v mluveném a psaném projevu.	Tvarosloví (ohebné slovní druhy - jejich tvary, skloňování, mluvnické kategorie, pravopis)	Z - geografické názvy míst (psaní velkých počátečních písmen)
Žák rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí.	Žák vysvětlí funkci jednotlivých větných členů a na základě pochopení těchto funkcí tvoří větu jednoduchou a souvětí.	Skladba (základní a rozvíjející větné členy, shoda přísudku s podmíněm, věta jednoduchá a souvětí)	
Žák spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova.	Žák spisovně vyslovuje česká i cizí slova a vhodně jich užívá v mluveném a psaném projevu.	Zvuková stránka jazyka (hlásky, spisovná a nespisovná výslovnost, slovní přízvuk, intonace)	
Žák rozliší text literatury věcné od umělecké, charakterizuje základní literární druhy, rozliší literární žánry lyrické, epické a dramatické.	Žák dokáže zařadit předložený text k literárnímu druhu a svoje zařazení zdůvodní.	Úvod do literární teorie (literární druhy a žánry, kompozice díla, jazyková a tematická vrstva díla)	cizí jazyky - pojmy pocházející z řečtiny a latiny
Žák vystihne základní znaky ústní lidové slovesnosti, jmenuje její některé žánry.	Žák charakterizuje základní žánry ústní lidové slovesnosti, zdůvodní její význam v životě lidí.	Ústní lidová slovesnost (základní žánry - báje, pohádka, pověst)	Ov - tradice a zvyky v lidské společnosti
Žák jednoduše charakterizuje text po stránce obsahové i formální, formuluje ústně i písemně dojmy z četby, vytváří stručný záznam o přečtené knize, dokáže o ní přednést referát.	Žák formuluje hlavní myšlenku textu a jeho smysl, stručně vystihne děj, hlavní motivy, charakterizuje postavy.	Práce se čtenářským deníkem	Vv - výtvarné ztvárnění četby

Žák uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel a vytvoří koherentní text.

Žák uspořádá text na základě komunikačního záměru.

Sloh: zpráva, oznámení

IT - grafická
úprava mediálního
sdělení

Žák vhodně užívá jazykových prostředků vzhledem ke svému komunikačnímu záměru.

Žák vhodně volí vrstvy národního jazyka vzhledem ke svému komunikačnímu záměru, rozpozná záměrné užití nespisovného jazyka v umělecké literatuře.

Sloh: popis, vypravování

ČESKÝ JAZYK (JAZYKOVÁ, LITERÁRNÍ A KOMUNIKAČNÍ VÝCHOVA)

Očekávaný výstup RVP (žák)	Školní výstup (žák)	Učivo	Mezipředmětové vztahy
Žák rozlišuje rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémehch.	Žák umí rozlišit sousloví a spojení dvou slov, zná principy tvorby víceslovných pojmenování, umí rozlišit slova jednoznačná a mnohoznačná, slova souznačná a protikladná, slova nemotivovaná, slova odvozená, přejatá a slova utvořená zkracováním. Žák zná význam a pravopis nejčastěji užívaných zkratk. Žák si uvědomuje rozdíl mezi základním a obrazným (přeneseným) významem slova, umí vysvětlit význam nejfrekventovanějších idiomů.	Slovní zásoba a její jednotky (slohové rozvrstvení slovní zásoby, význam slova, homonyma, synonyma, obohacování slovní zásoby, způsoby tvoření slov)	Cizí jazyky
Žák samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a dalšími slovníky a příručkami.	Žák si umí v kodifikačních příručkách ověřit věcný i mluvnický význam slova, chápe strukturu slovníkového hesla a zná běžně používané zkratky.	Slovní zásoba a její jednotky (slohové rozvrstvení slovní zásoby, význam slova, homonyma, synonyma, obohacování slovní zásoby, způsoby tvoření slov)	IT – internetové slovníky
Žák správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a náležitě jich používá v komunikační situaci.	Žák tvoří správné tvary slov a používá jich v mluveném a psaném projevu.	Tvarosloví (ohebné slovní druhy - jejich tvary, skloňování, mluvnické kategorie, pravopis)	
Žák využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace.	Žák rozumí rozdílu mezi větou a výpovědí, při tvoření vlastních projevů vědomě využívá možností daných slovosledem češtiny, umí s využitím rozvíjejících větných členů jazykově ztvárnit složitější a rozmanitější myšlenkové obsahy.	Skladba (výpověď a věta, stavba textu, pořádek slov ve větě, rozvíjející větné členy, souvětí, přímá a nepřímá řeč, stavba textu)	
Žák rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a souvětí.	Žák tvoří významově úplné a z hlediska valence správné jazykové jednotky, vědomě se vyhýbá redundanci tam, kde je možná elize větného členu.	Tvarosloví (mluvnické významy slov) Skladba (větné členy základní a rozvíjející, jejich vzájemné vztahy)	

Žák v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě a v souvětí.

Žák si je vědom významu pravopisné správnosti písemného projevu, umí svůj písemný projev po stránce pravopisné korigovat, umí pravopisné jevy odůvodnit a při nejasnostech využít kodifikační příručky.

Tvarosloví (skloňování a časování, tvary slov a jejich užití)

Skladba (pravopis shody podmětu s přísudkem, interpunkce v souvětí podřadném)

Nauka o slovní zásobě (pravopis slov přejatých a odvozených)

Žák uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla.

Žák formuluje hlavní myšlenku textu a jeho smysl, stručně vystihne děj, hlavní motivy, charakterizuje postavy.

Práce se čtenářským deníkem

Vv - výtvarné ztvárnění četby

Komunikační záměr

Jazykové vrstvy

Stylistické hodnocení

Žák formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo.

Žák vyjadřuje svůj názor na slovesné umělecké dílo a na odpovídající úrovni ho zdůvodňuje. Všimá si slovesných, grafických, zvukových, popř. i dalších stránek zpracování díla.

Práce se čtenářským deníkem

Vv - výtvarné ztvárnění díla

Žák tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie.

Žák na odpovídající úrovni s využitím vlastní fantazie a tvořivosti, zážitků svých či druhých formuluje obsah textu a na základě určitých pravidel literární teorie zpracuje obsah do určité formy.

Tvůrčí psaní

Vv, IT - výtvarné a grafické zpracování / doplnění díla

Žák rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovnává je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele.

Na základě znalostí o literárních druzích a žánrech umí žák přiřadit slovesné dílo podle jeho znaků k určitému druhu a žánru.

Literární teorie (literární druhy a žánry, kompozice díla, jazyková a tematická vrstva díla)

Dějepis – charakteristika dobové situace

Žák uvádí základní směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře.

Žák má přehled o jednotlivých fázích vývoje literatury, charakterizuje jednotlivé fáze a vede jejich základní představitele od počátků psané slovesnosti až do doby barokní.

Historie literatury (základní periodizace vývoje literatury; literatura starověká, středověká, renesanční, humanistická a barokní, nejvýznamější představitelé jednotlivých období a jejich tvorba)

Dějepis – charakteristika dobové situace

<p>Žák vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích.</p>	<p>Žák se orientuje v zákl. katalogizačních informacích v systému využívaném veřej. knihovnami, rozumí bibliograf. údajům uváděným v knihách. Pomocí internetu vyhledává informace o autorech a recenze lit.děl. Je si vědom existence a funkce Ústavu pro čes. literaturu AV.</p>	<p>Práce se čtenářským deníkem</p>	<p>IT – orientace na webových stránkách</p>
---	--	---	---

SLOH

<p>Žák se orientuje v odborném textu, rozumí jeho struktuře, rozliší důležité informace od nedůležitých a umí tyto informace dále zpracovat.</p>	<p>Žák umí odborný text zjednodušit a vzhledem ke svému kognitivnímu typu přizpůsobit svým osobním potřebám.</p>	<p>Práce s odbornými texty (Výtah, výpisky)</p>	<p>IT</p>
<p>Žák se orientuje v základních typech úředních písemností a zná jejich strukturu.</p>	<p>Žák umí formulovat základní typy odborných, v praktickém životě často využívaných úředních písemností a při zachování struktury jednotlivých písemností využívá typizované jazykové obraty.</p>	<p>Úřední písemnosti (příhláška, žádost, životopis)</p>	<p>IT</p>
<p>Žák vhodně užívá jazykových prostředků vzhledem ke svému komunikačnímu záměru.</p>	<p>Žák vhodně volí vrstvy národního jazyka, syntaktické a lexikální formy vzhledem ke svému komunikačnímu záměru, rozpozná záměrné užití nespisovného jazyka v umělecké literatuře.</p>	<p>Popis, vypravování, líčení, charakteristika</p>	<p>Cizí jazyky</p>

ČESKÝ JAZYK (JAZYKOVÁ, LITERÁRNÍ A KOMUNIKAČNÍ VÝCHOVA)

Očekávaný výstup RVP (žák)	Školní výstup (žák)	Učivo	Mezipředmětové vztahy
Žák samostatně pracuje se základními příručkami českého jazyka: Pravidly českého pravopisu, Slovníkem spisovné češtiny a dalšími slovníky.	Žák si rozšiřuje slovní zásobu, uvědomuje si přejímky z cizích jazyků, chápe logiku přenášení významů - lexikální metafory - slova mnohoznačná	Slovní zásoba (tvoření slov, víceslovná pojmenování, přenášení pojmenování, přejímání slov z cizích jazyků)	IT - internetové slovníky, cizí jazyky
Žák samostatně pracuje se základními jazykovými příručkami a slovníky: Pravidly českého pravopisu, Slovníkem spisovné češtiny, Slovníkem cizích slov.	Žák si rozšiřuje poznatky o významu a výslovnosti cizích slov, umí je skloňovat a přiřadit k českým vzorům. Žák dokáže přiřadit slovesa do slovesných tříd, umí rozlišit slovesa nedokonavá a dokonavá.	Tvarosloví (skloňování přejatých jmen obecných a vlastních, časování sloves - nepravidelná slovesa, slovesná třída, slovesný vid)	Cizí jazyky
Žák rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a souvětí, zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě a v souvětí.	Žák rozpozná větu hlavní a větu vedlejší, dokáže logicky určit souřadné vztahy mezi dvěma větami hlavními, mezi dvěma stejnými větami vedlejšími a mezi prvky několikanásobného větného členu; dokáže aplikovat vědomosti o souvětí na pravopis, obzvláště na interpunkci a na aktivní tvoření souvětí k vyjádření složitějších myšlenek.	Skladba (věta dvojčlenná a jednočlenná, věta jednoduchá a souvětí, zápor, stavba věty jednoduché, - rozvíjející větné členy, - vedlejší věty vztahy a významový poměr mezi složkami několikanásobných větných členů, souvětí souřadné, souvětí podřadné)	Cizí jazyky
Žák si uvědomuje (ne)vhodnost používání slov a tvarů z různých vrstev jazyka, uvědomuje si, že řeč je významnou složkou jednání a že podléhá normám společenského chování.	Žák hledá v českých slovech podobnost či shodu s jiným slovanským jazykem, hledá rozdíly ve významu a písmu, umí rozdělit slovanské jazyky do skupin (západoslovanské, východoslovanské a jihoslovanské), umí na politické mapě Evropy vyhledat země, kde žijí slovanské národy.	Obecné výklady o jazyce (slovanské jazyky, spisovný jazyk a útvary nespisovné)	Zeměpis, Cizí jazyky
	Žák dokáže pracovat s různými způsoby oživení vyprávění, jako jsou gradace, dialog, expresivní jazyk atd.	Sloh (vypravování) – opakování; jazykové prostředky, výstavba textu, prostředky k oživení textu	
Žák na základě poznatků o jazyce a stylu, o základních	Žák dokáže provést charakteristiku vnější, vnitřní,	Sloh (charakteristika)	

slohových postupech samostatně zpracovává texty na zadané téma, orientuje se v základních typech úředních písemností, zná strukturu probíraných slohových útvarů, umí kultivovaně přednést svůj vlastní názor a debatovat o něm, využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů.

snaží se o charakteristiku přímou a nepřímou s cílem podat komplexní rozbor studované osoby či literární postavy s užitím vhodných jazykových prostředků.

Žák je schopen při psaní subjektivně zbarveného popisu užít vhodných básnických prostředků - obrazná pojmenování, kontrast, dynamická slovesa, básnické přívlastky, figury ad.

Sloh (subjektivně zbarvený popis)

Žák prohlubuje dovednost pracovat s populárně-naučnými texty, při vlastním tvůrčím psaní volí vhodné jazykové prostředky, užívá termíny domácího i cizího původu a vedlejší věty vystihující příčinnosti významy.

Sloh (výklad)

IT

Žák se při psaní úvahy učí dívat na problém z různých pohledů, shromažďuje argumenty, kterými svůj pohled dokáže obhájit; k probíraným tématům zaujímá vlastní stanovisko, kriticky se nad ním zamýšlí.

Sloh (úvaha)

Žák se orientuje v hromadných sdělovacích prostředcích, poznává jednotlivé útvary publicistického stylu v praxi (sleduje tv, noviny, internetové zpravodajství). Poznatky z publicistického stylu aplikuje ve vlastním tvůrčím psaní.

Sloh (publicistika a zpravodajství)

IT - tvorba školního časopisu

Žák se orientuje v základních typech úředních písemností - umí napsat žádost, objednávku, přihlášku, urgenci, reklamaci, výpověď, dokáže sestavit strukturovaný

Sloh (úřední písemnosti)

IT

životopis.

Žák rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovnává je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele.

Na základě znalostí o literárních druzích a žánrech umí žák přiřadit slovesné dílo podle jeho znaků k určitému druhu a žánru.

Literární teorie: vybrané žánry starší literatury:
(epos, mýtus, cestopis, legenda atd.)

Vybrané žánry moderní literatury

Žák uvádí základní informace k probíraným literárním tématům, dokáže se zamyslet nad významem daných problémů, dokáže klást otázky s nimi spojené.

Žák umí charakterizovat téma literárního díla jednotlivé umělecké směry, zná vybraná díla, která velká literární témata zpracovávají.

Velká literární témata:

- domov
- cesty
- náboženství
- minulost
- holocaust

D - začlenění literárního vývoje do kulturně-historického a společenského pozadí, Hv, Vv - doplňující informace

Kvarta

ČESKÝ JAZYK (JAZYKOVÁ, LITERÁRNÍ A KOMUNIKAČNÍ VÝCHOVA)

Očekávaný výstup RVP (žák)	Školní výstup (žák)	Učivo	Mezipředmětové vztahy
Žák rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby. Rozpoznává přenesená pojmenování. Pracuje s různými typy slovníků.	Žák rozlišuje pojmy slovo a pojmenování. V konkrétní komunikační situaci tvoří výpovědi a uvádí je do vztahů, uvádí svůj postoj ke skutečnosti apod. Žák zkoumá slovo z hlediska jeho	Slovní zásoba a její jednotky (pojmenování a slovo, obohacování slovní zásoby, významové vztahy, vrstvy češtiny, slovníky)	Cizí jazyky

významu a uvádí příklady.
Žák zná základní způsoby obohacování slovní zásoby. Seznamuje se s různými typy slovníků a učí se s nimi pracovat.

Žák dbá zásad při tvoření českých slov. V písemném projevu zvládá pravopis lexikální, morfologický a syntaktický. Samostatně pracuje s výkladovou částí Pravidel českého pravopisu a Slovníkem spisovné češtiny.

Žák na konkrétních příkladech provádí rozbor stavby slova - určuje kořen, předponu, příponu, koncovku. Při rozboru zjišťuje příbuznost slov a odůvodňuje pravopis. V písemném projevu dbá zásad dělení slov na konci řádku. Zná nejdůležitější způsoby tvoření slov: odvozování, skládání, zkracování. Procvičuje a zdůvodňuje pravopis lexikální, morfologický a syntaktický.

Stavba slova a tvoření slov (opakování z nižších ročníků, pravopis)

Žák správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci. Samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a dalšími slovníky a příručkami.

Žák umí přiřadit slovo k určitému slovnímu druhu. Ví, které slovní druhy jsou ohebné a neohebné. Určuje u jmen a sloves jejich mluvnické kategorie a určuje u jednotlivých slov, jakou plní funkci ve větě. V psaném projevu se řídí pravidly českého pravopisu (pádové koncovky jmen, shoda přísudku s podmětem)

Tvarosloví (slovní druhy, slova ohebná a neohebná – opakování
- složitější tvary ohebných slovních druhů - podstatná jména, přídavná jména, zájmena, číslovky, slovesa)

Žák rozumí rozdíl mezi větou a výpovědí. Využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace. Rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí. V písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický a syntaktický ve větě jednoduché i souvětí. Samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami.

Žák chápe strukturu výpovědi, její věcný obsah i gramatickou formu. Při větném rozboru určuje vztahy mezi větnými členy, umí určit základní a rozvíjející větné členy. Při psaní se řídí pravidly českého pravopisu a dbá o správnou interpunkci. Orientuje se v prostředcích, jimiž vyjadřujeme různou funkci výpovědi. Umí vyjádřit zápor mluvnický i slovní. Žák zná základní pravidla, jakým způsobem za sebou řadíme slova ve větě a jací činitelé se na pořádku slov ve větě podílejí. Žák umí podle pravidel správně zapsat přímou řeč a ovládá způsob, jak přímou řeč vyjádřit řečí nepřímou. Při tvoření vět využívá poznatků valenční syntaxe. Rozlišuje vztahy mezi větami hlavními a vedlejšími, určuje významový

Skladba (opakování větných členů a vedlejších vět
- přístavkové konstrukce
- věty jednočlenné, dvojčlenné a větný ekvivalent;
- souvětí souřadná a podřadná
- významové poměry mezi hlavními větami
- zvláštnosti výstavby vět,
- výpovědní funkce,
- vyjádření záporu
- pořádek slov ve větě;
- přímá a nepřímá řeč

	<p>poměr mezi nimi a určuje druhy vedlejších vět.</p>	
<p>Žák se ve svém projevu řídí pravidly české ortoepie.</p>	<p>Žák vyslovuje správně česká i cizí slova, uplatňuje základní ortoepická pravidla, rozumí spodobě znělosti, klade správně přízvuk, logicky frázuje větu, volí přiměřené tempo řeči.</p>	<p>Zvuková stránka jazyka - spisovná výslovnost - souhláskové skupiny - větný přízvuk, větná melodie</p>
<p>Žák umí rozdělit slovanské jazyky podle jejich příbuznosti. Rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití.</p>	<p>Žák rozlišuje pojmy: jazyk, řeč, národní jazyk. Dokáže rozdělit slovanské jazyky podle příbuznosti: západoslovanské, východoslovanské a jihoslovanské. Konkrétní slovanské země umí ukázat na mapě. Seznamuje se se základními hláskovými změnami, se změnami ve slovní zásobě ve vývoji českého jazyka a dokládá je na příkladech v textu. Zná útvary českého jazyka a umí je rozlišit.</p>	<p>Obecné výklady o jazyce Zeměpis - práce s mapou, Dějepis (řeč a jazyk, slovanské jazyky, vývoj českého jazyka, útvary českého jazyka)</p>
	<p>Žák opakuje poznatky o výstavbě textu, použití jazykových prostředků a do běžného příběhu je schopen začlenit různé slohové postupy a vhodně je kombinovat.</p>	<p>Sloh (vypravování) – opakování; jazykové prostředky, výstavba textu, prostředky k oživení textu</p>
<p>Žák rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru. Na základě poznatků o jazyce a stylu, o základních slohových postupech se gramaticky a věcně správně vyjadřuje v mluveném i psaném projevu. V mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči.</p>	<p>Žák shrnuje své poznatky o slohotvorných činitelích ovlivňujících jazykový projev. Zkoumá rozdíly mezi projevy mluvenými a psanými. Cvičí se ve vyjadřování. U probíraných funkčních stylů volí správný slohový postup i vhodné jazykové prostředky.</p>	<p>Sloh (objektivní a subjektivní slohotvorní činitelé, základní funkční styly, slohové postupy v různých funkčních stylech:</p>
<p>Žák se orientuje v odborném i publicistickém stylu, zná jejich strukturu a ví, v kterých druzích textu může uplatnit výkladový postup.</p>	<p>Žák si připomíná poznatky z nižších ročníků, kde se může setkat s výkladem a výkladovým slohovým postupem. Zlepšuje svou dovednost porozumět jim a uplatnit je v projevech ústních i psaných. Žák procvičuje užívání odborné terminologie, stavbu vět ve výkladovém postupu, cvičí se v přesném a srozumitelném vyjadřování.</p>	<p>Sloh a komunikace (výklad)</p>

<p>Žák umí rozlišit úvahový a výkladový slohový postup. Ví, v kterých stylech a druzích textu se úvahový postup uplatňuje. Při vlastním tvořivém psaní se vyjadřuje gramaticky i věcně správně.</p>	<p>Užívá citace.</p> <p>Žák shrnuje své poznatky o úvaze a úvahovém slohovém postupu a snaží se prohloubit své znalosti a dovednosti ve svém vyjadřování. Zamýšlí se nad konkrétním problémem, klade si otázky, hledá východisko i závěr. Učí se kultivovaným způsobem argumentovat. Užívá vhodné jazykové prostředky.</p>	<p>Sloh a komunikace (úvaha)</p>	
<p>Žák se dorozumívá kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci. Rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj. Zapojuje se do diskuse, je schopen ji řídit a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu.</p>	<p>Žák se snaží kultivovaným způsobem vyjadřovat, sdělovat informace posluchačům. Učí se posluchače přesvědčit, získat si je. Dbá na celkové vystupování. Připomíná si řečnické zásady: práci s dechem, artikulací, promyšlení členění projevu, vhodné tempo řeči, správné kladení slovního přízvuku, intonaci, frázování). Dokáže vést dialog, debatu. Inspiraci hledá v televizních publicistických pořadech. Zamýšlí se na vlivem médií na život jednotlivce i společnosti jako celku. Učí se kriticky přijímat mediální sdělení. Cvičí se v psaní publicistických žánrů.</p>	<p>Sloh a komunikace (mluvené jazykové projevy, mediální výchova, publicistika)</p>	
<p>Žák ve svém písemném projevu zpracuje originálním a vtipným způsobem téma z běžného života tak, aby naplnil podstatu fejetonu.</p>	<p>Žák si prohlubuje své znalosti o fejetonu. Vypracuje fejeton nebo esej na volné téma.</p>	<p>Sloh a komunikace (fejeton)</p>	
<p>Žák umí rozlišit základní literární směr 19. a 20. století, dokáže je porovnat a uvést k nim výrazné představitele z české i světové literatury.</p>	<p>Žák prohlubuje své znalosti o literárních směrech a o žánrech a druzích. Literární dílo dovede podle jeho charakteristických znaků přiřadit k určitému druhu a žánru.</p>	<p>Literární směry - realismus - symbolismus - avantgardní směry 20. století</p>	<p>Dějepis</p>
<p>Žák uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře.</p>	<p>Žák má přehled o jednotlivých fázích vývoje literatury, dokáže charakterizovat jednotlivé směry a uvádí k nim hlavní představitele a díla od přelomu 19. a 20. století až po současnost.</p>	<p>Velká literární témata: - první světová válka - ideologie - druhá světová válka - vztahy - dospívání</p>	<p>Dějepis - historické souvislosti</p>

